

מיהו כאן "המארח"?

Category: שמות, תרומה

בשונה מדתנות אחרות, ביהדות לא מבקשים לעלות לשמיים, אלא להנכיח את הקדושה כאן בעולם הזה, לזכור ולהזכיר שיש מארח ל'מסיבה' הזו.

כולנו שמענו על אליהו הנביא שביליל הסדר אנו מכינים לו כוס מיוחדת, בכל ברית-מילה אנו מכינים עבורו כסא מיוחד, ובמוצאי שבת אנו שרים את השיר המפורסם "אליהו הנביא".

בספר מלכים (ב, ב) מסופר בהרחבה על פטירתו של אליהו הנביא, הוא הלך ביחד עם תלמידו אלישע אשר מילא את מקומו אחריו, לפתע הוא פונה לאלישע ואומר לו: תמתין לי פה, עלי ללכת למקום פלוני. אלישע כחסיד מסור לרבו לא הסכים לכך ונשבע שהוא לא יעזוב את אליהו.

בסופו של דבר, פנה אליהו הנביא לאלישע ואמר לו: "שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעמך" תוכל לבקש ממני את הבקשה האחרונה לפני שאני מסתלק מן העולם, ואז אלישע הביע לפניו את בקשתו: "ויהי נא פי שנים ברוחך אלי" רצוני להיות גדול פי שניים ממך בנבואה.

לבקשה הזאת של אלישע, הגיב אליהו ואמר: "הקשית לשאול!" זו בקשה גדולה ויומרנית מדי, אולם אתן לך סימן כדי שתדע האם בקשתך תתמלא או לא: "אם תראה אותי לוקח מאתך יהי לך כן, ואם אין לא יהיה". אם אלישע יזכה לראות את ההסתלקות של אליהו, הרי זה סימן שה' בחר למלא את בקשתו והעניק לו פי שנים בנבואה, ואם לא יזכה לראות זאת ת סימן שבקשתו לא התמלאה משמים.

אליהו הנביא ואלישע תלמידו ממשיכים בדרכם ומדברים ביניהם, ולפתע הופיעה אש והפרידה בין שניהם, "ויעל אליהו בסערה השמימה". אליהו נעלם! הוא לא נפטר כמו כל אדם, אלא הגוף שלו פשוט נעלם, רק המעיל שלו נפל ממנו. אליהו עצמו בעודו חי פשוט נעלם לו!

לכאורה נראה שזהו השיא הגבוה והנעלה ביותר שאליו יכול להגיע בן-אנוש, לעלות עם גופו לשמים! וכי מה יכול להיות יותר נעלה וקדוש מזה?! אך בכל זאת אנו רואים שמשה רבינו, למשל, לא זכה לעליה כזאת אלא הוא הסתלק מן העולם כדרך כל אדם, נשמתו עלתה למעלה וגופו נקבר בהר נבו. לכאורה אם יש מישהו שהיה צריך לזכות לעלות עם גופו לשמים ת הרי זה משה רבינו שהיה "מבחר מין האנושי", רבן של כל הנביאים, נביא יותר גדול מאליהו הנביא ומכל שאר הנביאים, ובכל זאת הוא לא זכה לעליה שכזאת, מדוע?!

מסופר על הבעל- שם-טוב שלפני הסתלקותו הוא אמר שלאמיתו של דבר קיימת לפניו האפשרות להיות כמו אליהו הנביא ולעלות בסערה השמימה, אלא שהוא לא רוצה 'לאבד' את מה שכתוב "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (ספר התולדות הבעש"ט ח"ב עמ' 541). מה הרעיון שעומד מאחורי דברי הבעש"ט?

לחגוג במסיבה שלא שלך

פרשת השבוע עוסקת בבנין המשכן. כל המפרשים שואלים בשביל מה היה צריך לבנות בית לקב"ה? ובלשון האברבנאל (בתחילת פרשת תרומה): "למה ציוה יתברך במעשה המשכן כאילו היה הוא יתברך גשם מוקף ומוגבל במקום, שהוא הפך האמת!" הרי הקב"ה הוא למעלה מזמן ומקום ואינו מוגבל בשום דבר, האם אנחנו אנשים קטנים ומוגבלים נבנה לו בית?! מהי המטרה של כל ה'פרויקט' הזה לבנות בית בשביל הקב"ה? לכאורה הרי זה רעיון מופרך בעולמו של אדם שמאמין שהקב"ה אינו מוגבל בשום הגבלה כלל!

על זה האברבנאל עונה דבר נפלא: "היתה כוונתו ית' במעשה המשכן וכליו שלא יחשבו "עזב ה' את הארץ" ויאמרו שבשמים כסאו והוא מרוחק מבני אדם, וכדי להסיר מלבם האמונה הכוזבת הזאת ציוה שיעשו לו משכן כאילו הוא ישכון בתוכם שיאמינו כי אל חי בקרבם". דהיינו, כל המטרה של המשכן היא לתת ולטעת בנו את הרגשה שהקב"ה נמצא כאן למטה בתוכנו, "ושכנתי בתוכם".

אכן, בדתות אחרות השיא הוא לעלות השמימה, כי שם נמצא הבורא, אולם ביהדות המגמה היא הפוכה לגמרי; כל המטרה היא להוריד את הקב"ה לתוך העולם הזה הגשמי. בפגישה הראשונה בין הקב"ה לעם ישראל שהתקיימה בהר סיני נכתב "וירד ה' על הר סיני", ומאז תפקידנו "להוריד את השכינה למטה בארץ", ולכן גופו של משה רבינו דוקא נשאר כאן למטה.

תארו לעצמכם אדם עורך מסיבה גדולה, הוא מוציא עליה הרבה כסף והוא כמובן המארח של המסיבה. והנה לפתע באמצע המסיבה מופיעים כל מיני אנשים שבכלל לא מכירים את המארח, הם מתחילים לאכול לשתות ולחגוג, ומתעלמים לחלוטין מבעל-הבית המארח, הם מתנהגים כאילו שזו המסיבה שלהם. הם מזמינים מישהו לדבר ואת השני לרקוד ומבחינתם המארח פשוט לא קיים. ללא ספק, המארח היה נעלב עד עמקי נשמתו. כמובן אף אחד מאיתנו לעולם לא היה מרשה לתופעה כזאת להתרחש במסיבה שלו.

אבל, ידידי היקרים, זה מה שקורה בעולם הזה בכל יום ויום. הקב"ה ברא עולם ומנהל "פסטיבל" ענק שמסתובבים בו מיליארדי אנשים שאוכלים שותים ונהנים ומתעלמים לגמרי מהמארח האמיתי, ואף חמור מזה: מתנהגים כאילו הם המארחים, כאילו הם אלו שערכו את המסיבה.

התפקיד שלנו כיהודים הוא לדאוג לכך שאף אחד לא ישכח מיהו המארח האמיתי של המסיבה.

זוהי הסיבה שהרבי יצא עם עשרת המבצעים שנועדו להזכיר ליהודים שיש בעל-הבית לבירה זו, אם באמצעות קביעת מזוזה על הדלת, הדלקת נרות שבת, מבצע צדקה או כל אמצעי אחר. המשימה היא אחת: להזכיר לנו ולסובבים אותנו בכל רגע נתון מי ה'מארח' של כל החגיגה הענקית הזאת, ובזה להבטיח שאנחנו נהיה אורחים רצויים במסיבה הזאת.